

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สุขภาพเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อความ เจริญองงามและพัฒนาการ
ทุกด้านของบุคคล (สุชาติ โสภประยูร 2526 : 7) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สุขภาพ
ของเยาวชนในวัยเรียนหรือนักเรียน ซึ่งเป็นวัยที่กำลังพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย
สติปัญญา อารมณ์ จิตใจและสังคม หากการพัฒนานี้เป็นไปด้วยดี ก็ย่อมทำให้เยาวชน
เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและมีค่ายิ่งในการพัฒนาประเทศ

การจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาขึ้นในโรงเรียน เป็นการดำเนินงานสำคัญ
อย่างหนึ่งต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เด็กนักเรียนมีโอกาส
เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพทั้งในด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติที่ถูกต้อง
การจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับครูสุขศึกษา
ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน ครู
สุขศึกษาที่ดีนั้นจะต้อง เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทางด้านวิชาการ มีความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ มีจินตนาการ รู้จักเลือกใช้แหล่งวิทยาการให้เหมาะสม มีความมานะ
อดทนและมีความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะช่วยสร้าง เสริมให้เด็กมีสุขภาพดีอยู่เสมอ
(สุชาติ โสภประยูร 2525 : 40)

นอกจากครูสุขศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว สิ่งที่จะช่วยในการเรียน
การสอนสุขศึกษามีประสิทธิภาพ คือ ความรู้ลึกซึ้งเข้าใจ ทั้งพอใจที่จะปฏิบัติงาน
และอุทิศตนเพื่อผลสำเร็จของการเรียนการสอนสุขศึกษาอย่างแท้จริงของครูสุขศึกษา
ดังที่ฟิลิปโป (Flippo 1966 : 85-98) โลกกล่าวไว้ว่า เมื่อบุคคลมีความตั้งใจ
ในงานแล้ว ย่อมจะส่งเสริมให้ชีวิตและกำลังใจในการทำงานสูงขึ้น ผู้ปฏิบัติงาน
จะทำด้วยความรักและความตั้งใจ มุ่งหวังที่จะให้ผลงานออกมาตามวัตถุประสงค์อย่างมี
ประสิทธิภาพ และมีความกระตือรือร้นในอันที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

และพีเกอร์และไมเออร์ (Pigors and Myers 1973 : 215-216)

ได้กล่าวไว้ว่าหากบุคคลใดไม่มีความพึงพอใจในงาน ก็จะก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ แก่หน่วยงาน กำลังขวัญในการปฏิบัติงานจะตกต่ำ การปฏิบัติงานจะทำได้รับในทาง ตรงกันข้าม ปัญหาการโอน การย้ายและการลาออกจากงานจะตามมา ดังนั้น ความพึงพอใจในงาน จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในการปฏิบัติงานของ ครูสุขศึกษา

อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป ในปัจจุบัน พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ซึ่งมีผลกระทบต่อความ พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสุขศึกษา อาทิเช่น ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ ของวิชาสุขศึกษาเท่าที่ควร ขาดงบประมาณ อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางสุขศึกษาโดยตรง ทำให้มีความรู้ทางด้านสุขภาพอนามัย ไม่เพียงพอ ขาดทักษะในการสอนวิชาสุขศึกษา ทำให้นักเรียนเบื่อที่จะเรียนวิชา สุขศึกษา (รัชนี ขวัญบุญจันและเอมอัธยา รัตนวิมล 2525 : 12; สุรชาติ ศรีสะอาด และสมจิตต์ สุพรรณทัศน์ 2526 : 76; เบลูจพร เสรีรุ่ง 2522 : ง)

เนื่องจากความพึงพอใจของครูสุขศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน ประกอบกับการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษามีปัญหาและอุปสรรคอยู่ หลายประการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของครูสุขศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของตนเอง เพื่อทราบสภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สุขศึกษา ซึ่งจะ เป็นแนวทางปรับปรุงให้ครูสุขศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มากขึ้น อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู และนักเรียนได้รับประโยชน์ สูงสุดจากการเรียนวิชาสุขศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสุขศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสุขศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน และครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสุขศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม เกี่ยวกับองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 11 องค์ประกอบ คือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน การยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน นโยบายและการบริหาร ฐานะตำแหน่งหน้าที่การงาน สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้นบังคับบัญชา ความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ครูสุขศึกษาที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน และครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร
3. ตัวแปรที่จะศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของครูสุขศึกษา ซึ่งจำแนกเป็น
 - 3.1.1 ครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
 - 3.1.2 ครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสุขศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้ง 11 องค์ประกอบ

ขอตกลงเบื้องต้น

1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสุศึกษาเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ด้วยการใช้แบบสอบถาม
2. กลุ่มตัวอย่างประชากรได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และเชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของครูสุศึกษาที่มีต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้เกิดกำลังใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานสุศึกษาในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบทั้ง 11 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 1.1 ลักษณะของงาน หมายถึง การที่ครูสุศึกษาได้ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ความสามารถ เป็นงานที่น่าสนใจ ท้าทาย และมีอิสระในการปฏิบัติงาน
 - 1.2 ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่ครูสุศึกษามีส่วนร่วมรับผิดชอบค่า เนื้องานและเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน ตลอดจนความเหมาะสมในการแบ่งงานและปริมาณงานที่ครูสุศึกษาได้รับมอบหมาย
 - 1.3 ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่ครูสุศึกษาสามารถปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ของงานสุศึกษา
 - 1.4 การยอมรับนับถือ หมายถึง การที่ครูสุศึกษาได้รับการยกย่องและยอมรับในความรู้ความสามารถจากนักเรียน ผู้ร่วมงานและผู้บริหาร
 - 1.5 ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน หมายถึง การที่ครูสุศึกษามีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม คุงาน ประชุม อบรมและสัมมนาทางคานสุศึกษา ตลอดจนการได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นตามความรู้ความสามารถ
 - 1.6 นโยบายและการบริหาร หมายถึง แนวการดำเนินงานสุศึกษาของโรงเรียนและหมวดวิชาพลานามัย ตลอดจนการบริหารงานของผู้นบังคับบัญชา

1.7 ฐานะตำแหน่งหน้าที่การงาน หมายถึง การที่ครูผู้ศึกษา มีความภูมิใจ ได้รับเกียรติและชื่อเสียงจากการปฏิบัติงานผู้ศึกษา

1.8 สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน หมายถึง สภาพสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพในการปฏิบัติงานผู้ศึกษา

1.9 ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและผู้อยู่บังคับบัญชา หมายถึง การประสานสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ศึกษากับผู้ร่วมงานและผู้อยู่บังคับบัญชาในการดำเนินงาน ผู้ศึกษา

1.10 ความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึก มั่นคงในวิชาชีพ และความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของครูผู้ศึกษา

1.11 เงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล หมายถึง ความเหมาะสม ของเงินเดือนที่ครูผู้ศึกษาได้รับกับความรู้ความสามารถ ปริมาณงาน ระยะเวลาที่ ปฏิบัติงานและค่าครองชีพในปัจจุบัน ตลอดจนการได้รับผลตอบแทนและสวัสดิการอื่น ๆ

2. ผู้อยู่บังคับบัญชา หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการและ หัวหน้าหมวดพละนาถมิยในโรงเรียนที่ครูผู้ศึกษาปฏิบัติงานอยู่

3. ครูผู้ศึกษา หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาผู้ศึกษา ในโรงเรียน มัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

4. โรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

5. โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร